

6. Рубан М. О. Податкова політика як інструмент регулювання економічного розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 13. С. 105-108. 7. Замасло О. Т. Податкова система України: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 420 с. 8. Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири : монографія / за заг. ред. П. В. Пашка, Л. Л. Тарангул. Київ : ТОВ «Новий друк», 2015. 570 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 29). 9. Гацька Л. П., Журавський В. Л. Чинники формування податкової політики в умовах глобалізації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2005. № 80. С. 40-42. URL: http://papers.univ.kiev.ua/ekonomika/articles/Factors_of_forming_of_national_tax_policy_of_Ukraine_in_conditions_of_globalization_14713.pdf. 10. Нікітішин А. О. Методологічні основи формування та розвитку податкового регулювання. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 1(24). С. 1-6.

УДК 336.221:330.131.7

А. Ю. Предко, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: **О. І. Волот**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ

Ключові слова: податкові ризики, загроза, податкове законодавство, методи, податкові надходження, класифікація.

Фінансова діяльність підприємства здійснюється при значних ризиках, ступінь впливу яких залежить від зміни економічної ситуації в країні, появи нових технологій чи інструментів та кон'юнктури фінансового ринку. Податковий ризик, який є складовою економічного ризику, включає усі характеристики загальноекономічних ризиків: всеохоплюваність, невизначеність, альтернативність, імовірність та конфліктність. Тому питання, пов'язані з керуванням податкових ризиків, є як ніколи актуальними і потребують фундаментальних досліджень, адже вони сприятимуть узагальненню економіко-правового розуміння діяльності зобов'язаних суб'єктів податкових відносин виконувати функції оподаткування, підвищуючи рівень податкової дисципліни [1].

Ознайомившись з думками різних науковців та економістів щодо розуміння податкового ризику, визначаємо його, як загрозу для суб'єкта податкових відносин зазнати фінансових та інших витрат, пов'язаних із процесом оподаткування. Визначення є доречним, адже податковий ризик необхідно розглядати не тільки з економічної, а й з юридичної точки зору [2].

Основні фактори, які впливають на виникнення податкових ризиків, схематично зображені на рис. 1.

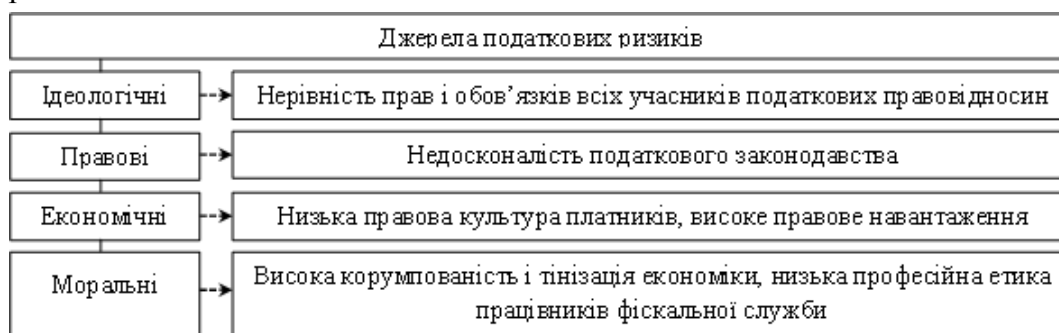

Рис. 1. Джерела податкових ризиків

Джерело: [3].

Податкові ризики можуть визначатися за допомогою таких методів:

– метод історичного аналізу (досліджується та аналізується схожа ситуація, схема або документ, що є об'єктом визначення ризику, з тими, що вже використовувалися або готувалися раніше);

– метод аналогій (суть полягає в тому, що використовується досвід, знання та вміння отриманих іншими державними органами України або податковими органами інших країн у схожих випадках);

– аналітичний метод (використовуються такі технології, як моделювання, аналіз за схемою «причина – наслідок» тощо);

– метод «зворотного аналізу» (виявляє на практиці відхилення податкових стягнень із прогнозними значеннями, визначає причини для того, щоб можна було використовувати їх для виявлення ризиків на ранніх стадіях адміністрування);

– індивідуальне опитування для визначення ризиків [3].

У таблиці наведена класифікація податкових ризиків та їх коротка характеристика.

Таблиця

Класифікація податкових ризиків

№	Ознака	Характеристика ризиків
1	Причини виникнення	1) правові ризики (нетяжкі порушення платників податків під час складання та подання податкової звітності, знайдені незначні арифметичні або методологічні помилки в звітності, порушено терміни сплати податків та зборів). 2) кримінальні ризики (значне порушення податкового законодавства у вигляді запровадження схем часткового або повного ухилення від оподаткування). 3) корупційні ризики (працівники фіскальних служб або інші посадові особи вчиняють зловживання або корупційні дії).
2	Щодо суб'єктів податкових відносин	1) податкові ризики держави (загроза недоотримати податки до бюджету шляхом мінімізації оподаткування, можливих через ті чи інші недоліки в податковому законодавстві). До податкових ризиків держави відносять: ризик планування та прогнозування податків, ризик уникнення оподаткування, ризик адміністрування, ризик податкової політики та порушення законодавства. 2) податкові ризики платників (включають ризик збільшення податкового тягаря (спричинений скасуванням певних податкових пільг, встановленням нових ставок податків або підвищенням діючих), ризик податкового контролю (низький рівень обліково-аналітичної роботи та організації контрольної діяльності негативно впливають на управління податковим боргом, що є результативністю податкового контролю), ризик мінімізації податків та ризик карного переслідування).
3	Термін дії	1) тимчасові (діють протягом одного бюджетного періоду); 2) постійні (багаторічні або циклічні)
4	Важливість результатів	1) основні, які несуть вагомий вплив; 2) другорядні, які мають протилежну дію.
5	Час виникнення	1) оперативні (виникають в результаті непередбачуваних ситуацій протягом року); 2) поточні (з'явилися через зміну механізму оподаткування); 3) перспективні (пов'язані з податковим реформуванням, що заплановане).
6	Функціональна характеристика	1) об'єктивні (виникають через фактори, які є незалежними від суспільно-економічного життя); 2) об'єктивно-суб'єктивні (залежать тільки від дій здійснених суб'єктами податкових правовідносин).
7	Вплив наслідків	1) виправдані, тобто ті, які можна обґрунтувати заходами, що вживалися для забезпечення податкових надходжень; 2) не виправдані, які пов'язані з витратами, що виникли під час здійснення таких дій.
8	Сфера виникнення	1) зовнішні (пов'язані з невизначеністю кінцевого результату діяльності щодо надходження коштів до бюджету або фондів через стихійні лиха, зміну політичної системи та політичну нестабільність); 2) внутрішні (неефективна організація діяльності ДФСУ, планування, прогнозування, що призводить до невизначеності результатів діяльності операційних процесів адміністрування податків).

Джерело: узагальнено автором на основі [3].

Отже, податковий ризик впливає на фінансово-господарську діяльність платника податку, і в кінцевому результаті на державу. Тому такі ризики потребують постійного контролю, оцінювання та виявлення, а для їх остаточного усунення необхідно сформувати виважену податкову політику. Порівнюючи українське податкове законодавство з європейськими, постає потреба в оцінці податкових ризиків та аналізі їхньої системи керування. Останнє, в свою чергу, сприяє узагальненню економіко-правового розуміння діяльності суб'єктів, які зобов'язані

сплатити податки, тому держава повинна розробити ефективну податкову систему. Зрозуміло, що податкове навантаження змушує платників вживати заходів, які є порушеннями податкового законодавства. З цього випливає, що бажано законними шляхами зменшити таке обтяження, використовуючи можливі пільги, впроваджуючи систему податкового планування.

Список використаних джерел: 1. Євтушенко Н. О. Податкові ризики та система керування ними. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій*. 2016. Вип. 6. С. 68-77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumi_2016_24_6_9. 2. Колісниченко К. І. Сутність і фактори виникнення податкових ризиків. *Світ фінансів*. 2013. № 2. С. 40-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2013_2_6. 3. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів : [навч. посіб.] / С. Фролов, О. Кузьменко, А. Бойко та ін. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 332 с. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6644/1/1407_2015.pdf.

УДК 657

В. С. Пономаренко, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **Ю. М. Перетятко**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ПЛАТЕЖІВ, ВПРОВАДЖЕНІ ОНОВЛЕННЯМ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В 2020 РОЦІ

Ключові слова: платники податків, контролюючі органи, ПКУ, податок, адміністрування, відповідальність.

Процес законотворення не стоїть на місці, держава досягає нового рівня економічного розвитку, оновлюючи нормативно-правові документи. Так, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 року № 466-IX (далі – Закон № 466-IX) було внесено зміни, які вже чинні або ще набудуть чинності в наступному 2021 році [1]. Тож, з метою ознайомлення та аналізу оновлених положень Податкового кодексу України (далі – ПКУ) звернемо увагу на основні зміни, що стосуються особливостей адміністрування податків, зборів та платежів загалом.

По-перше, розглянемо *загальні зміни, запроваджені Законом № 466-IX*. До них відносимо:

- усунення технічних та логічних помилок у ПКУ;
- узгодження податкових норм з іншими оновленими законодавчо-правовими актами;
- визначення контролюючих органів та їх функцій, у зв'язку з реорганізацією Державної фіскальної служби України;
- запровадження норм щодо єдиної юридичної особи в структурі ДПС України;
- встановлення процедури взаємного узгодження з метою усунення проблеми подвійного оподаткування;
- вдосконалення функціональних можливостей електронного кабінету платника податків;
- вирішення питань щодо граничного строку сплати податкового зобов'язання, який припадає на вихідний або святковий день;
- визначення чітких вимог до оформлення випадків втрати, пошкодження або дострокового знищення документів платником;
- збільшення строку, на який може бути продовжено термін надання індивідуальної податкової консультації з 10 до 15 днів;
- надання можливості поновлення строку подання платником скарги в адміністративному порядку, якщо не пройшло 6 місяців з моменту отримання рішення, а також можливості нерезидентам оскаржити певні рішення у контролюючого органу, який їх виніс;
- запровадження нових умов оплати праці державних службовців контролюючих органів [2; 3].

Таким чином, зазначені нововведення покращують процедуру адміністрування податків, зборів та платежів, забезпечуючи спрощення вирішення питань стосовно їх надходження як до державного, так і до місцевих бюджетів. При цьому помітний вплив оцифрування інформації